

Μιχάλης Παπαδόπουλος.
Με τη δύναμη των χρωμάτων

*Σ'ένα δάσος ήταν ένα σταυροδρόμι, κι εγώ –
Πήρα το μονοπάτι το λιγότερο περπατημένο,
Κι αυτό έκανε όλη τη διαφορά*
Ρόμπερτ Φροστ, «Ο δρόμος που δεν πήρα»

Αφοσιωμένος τα τελευταία χρόνια στη ζωγραφική και την αναζήτηση της δικής του εικαστικής έκφρασης, ο Μιχάλης Παπαδόπουλος παρουσιάζει ένα σύνολο έργων με την ατομική του έκθεση στην Γκαλερί Έρση και τον ανά χειράς κατάλογο. Γεννημένος το 1948 στην Κωνσταντινούπολη, όπου και μεγάλωσε, παρακολούθησε για ένα σύντομο διάστημα μαθήματα στην τουρκική Σχολή Καλών Τεχνών. Λόγω της πολιτικής διακρίσεων κατά των Ρωμιών της Πόλης, μετοίκησε στην Αθήνα και σπούδασε στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου (1975). Φοιτητής ακόμη, λίγο πριν την ολοκλήρωση των σπουδών του, θα βιώσει την παραγμένη περίοδο της Δικτατορίας, που συγκλονίζει τη νεολαία και κυρίως τους φοιτητές. Στο όραμα για μια νέα κοινωνία, που κορυφώθηκε με τη φοιτητική εξέγερση της 17ης Νοέμβρη 1973, συμμετείχε κι εκείνος ως φοιτητής του Πολυτεχνείου.

Αρχιτέκτονας με αξιόλογες επιδόσεις, με δικό του αρχιτεκτονικό γραφείο και ακέραιη επαγγελματική πορεία, ανέπτυξε την καλλιτεχνική του ιδιοσυγκρασία και στράφηκε προς την Τέχνη λίγο μετά το 2009 και περισσότερο συνειδητά το 2011, όταν μαθήτευσε στη ζωγραφική δίπλα στον εικαστικό Δημήτρη Μανίνη (γ. 1948). Ακολούθησαν τρεις ατομικές εκθέσεις στην Αμοργό (2013, 2014, 2015), που απέδειξαν ότι ο καλλιτεχνικός σπόρος που υπήρχε πάντα, βλάστησε στην εποχή της ωριμότητας.

Η θεματική που πραγματεύεται ο ζωγράφος στην παρούσα έκθεση είναι όψεις του φυσικού περιβάλλοντος: άλση με συστοιχίες δέντρων και υπαίθριες εκτάσεις πλημμυρισμένες με θάμνους και πυκνές φυλλωσιές. Η φύση, μεγαλοπρεπής και οργιώδης, προσεγγίζεται με θαυμασμό και συγκίνηση, αισθήματα που υποδηλώνονται με την υπερπλήρωση της ζωγραφικής επιφάνειας.

Σε μια πρώτη ενότητα έργων, κυριαρχεί η φυσιοκρατική απόδοση του τοπίου. Ο ζωγράφος έλκεται από το παιχνίδισμα των φύλλων στο μεσογειακό φως και από την εντύπωση που προκαλούν οι σκιεροί όγκοι των δέντρων. Οι τονικότητες του πράσινου είναι αξιοθαύμαστες καθώς τα κλαδιά υψώνονται στον γαλάζιο αιθέρα και τα σύννεφα. Ο θεατής νιώθει το ελαφρύ αεράκι που φυσάει μέσα από τους φοίνικες. Θερμές αποχρώσεις του κίτρινου και του κόκκινου επάνω στα κλαδιά δημιουργούν λυρική διάθεση και ευφρόσυνα συναισθήματα. Ευφυώς ο ζωγράφος

αποφεύγει τη μονότονη επανάληψη των κλαδιών και των δέντρων αποδίδοντας την πληθωρική, εδεμική βλάστηση με πλατιές χρωματικές επιφάνειες. Πρόκειται για μια γόνιμη αφομοίωση της σεζανικής οπτικής προσέγγισης της φύσης, όπου τα δάση και τα δέντρα απεικονίζονται σε κοντινή απόσταση και με περιορισμένο ουρανό.

Στη δεύτερη ενότητα, ο ζωγράφος προχωρεί πέρα από μια απλή μεταγραφή της πραγματικότητας στην απελευθέρωση της φόρμας και την ποιητική ερμηνεία του τοπίου. Εμπλουτίζει την παλέτα του με νέους τόνους και δημιουργεί έντονες εντυπώσεις επάνω στους πίνακες, συμπυκνώνοντας περισσότερα σχήματα και χρώματα. Αυτή η αντι-νατουραλιστική παράθεση ζωηρών μοτίβων, αυτή η «συμφωνία παραφωνιών», όπως έγραψε ένας κριτικός για τη ζωγραφική του Γκωγκέν, παρατηρείται σε εκείνες τις συνθέσεις, στις οποίες επικρατούν σχεδόν αποκλειστικά οι κορμοί των δέντρων. Σε αυτά τα έργα οι κορμοί τοποθετούνται στο πρώτο εικονιστικό επίπεδο. Εδώ πρόκειται για ένα εύρημα του ζωγράφου: οι ξύλινοι όγκοι λειτουργούν ως επιπρόσθετες ζωγραφικές περιοχές, πάνω στις οποίες έχει την ευκαιρία να παραθέσει θερμά και ψυχρά χρώματα, ώστε να προκαλέσει έντονους συσχετισμούς, αλλά και να δηλώσει με έμφαση την πρόθεσή του να μετακινηθεί από την παραστατικότητα προς την αφαίρεση. Το αποτέλεσμα αυτών των έργων χαρακτηρίζεται από ένα τολμηρό χειρισμό της χρωματικής κλίμακας, που δημιουργεί ευχάριστα και πρωτότυπα σύνολα με εικόνες πλήρεις από ζωντάνια και ενέργεια.

Ο Μιχάλης Παπαδόπουλος αποτυπώνει στον καμβά τις οπτικές του εμπειρίες με ειλικρίνεια και αμεσότητα χωρίς να ξεκινάει από καλλιτεχνικές θεωρίες και αξιώματα. Μεταφράζει τα θέματα που τον συγκινούν από την άμεση επαφή του με τον κόσμο σε εικαστική εμπειρία με πηγαία καλλιτεχνική αντίληψη και άρτιες τεχνικές ικανότητες. Πρόκειται για μια αξιόλογη περίπτωση ζωγράφου, που πρέπει να αναγνωριστεί και να καταγραφεί για τις καλλιτεχνικές του επιδόσεις, ανεξάρτητα από την ηλικία που ανακάλυψε το ταλέντο του. Με τα έργα του αποδεικνύει πως το καλλιέργει διαρκώς και το εκφράζει με νεανικότητα και ευαισθησία.

Σωκράτης Λούπας
Ιστορικός της Τέχνης